

Cuprins

Ilustrații 9

Prefață 11

Partea întâi Perspective teologice și sociale asupra vieții de familie

Introducere

1. O bază teologică pentru relațiile de familie 17
2. Familia ca un sistem în dezvoltare 37

Partea a doua Căsătoria: temelia vieții de familie

Introducere

3. Alegerea partenerului: procesul găsirii partenerului ideal 59
4. Întemeierea unei căsătorii trainice: primii pași 73
5. Căsătoria creștină: un model pentru societatea modernă 84

Partea a treia Creșterea copiilor: extinderea vieții de familie

Introducere

6. Scopul creșterii copiilor: împuternicirea copiilor în vederea maturizării 101
7. Dezvoltarea copilului 120
8. Adolescența și vârsta de mijloc: surse ale stresului și ale conflictului 146
9. Familia în ultimii ani de viață 162

Partea a patra Sexualitatea: identitatea în viața de familie

Introducere

10. Schimbarea rolurilor de gen: influența asupra vieții de familie 183
11. Sexualitatea autentică 205

Partea a cincea Comunicarea: inima vieții de familie

Introducere

- 12. Exprimarea iubirii: obținerea intimității 237
- 13. Exprimarea mâniei: gestionarea conflictului 250

Partea a șasea Dinamica socială a vieții de familie

Introducere

- 14. Puterea și împuternicirea în familie 272
- 15. Stresul și durerea în familie 288
- 16. Divorțul și recăsătorirea 303

Partea a șaptea Viața de familie în societatea modernă

Introducere

- 17. Familia și problemele modernității: eroziunea legământului în societatea modernă 325
- 18. Crearea unui mediu pozitiv pentru viața de familie: societatea care sprijină familia 342

Bibliografie 359

Index 371

FAMILIA

o perspectivă creștină asupra căminului contemporan

FAMILIA

o perspectivă creștină asupra căminului contemporan

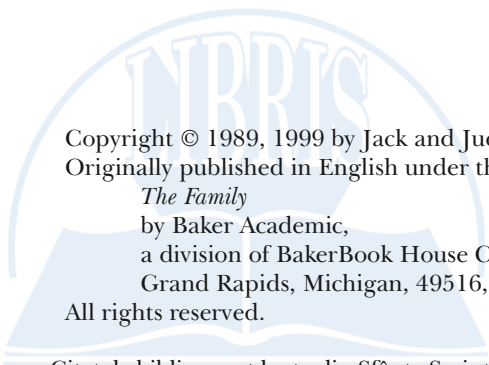
JACK O. BALSWICK

ȘI

JUDITH K. BALSWICK

Editura Casa Cărții, Oradea
2009

Copyright © 1989, 1999 by Jack and Judith Balswick
Originally published in English under the title

The Family

by Baker Academic,

a division of BakerBook House Company,

Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.

All rights reserved.

Citatele biblice sunt luate din Sfânta Scriptură, traducerea Dumitru Cornilescu, cu excepția celor precizate.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții.

Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Familia: o perspectivă creștină asupra căminului contemporan

de Jack O. Balswick și Judith K. Balswick

Copyright © 2009 Editura Casa Cărții

O. P. 1, C. P. 270,

410610 Oradea

Tel. / Fax: 0259-469057; 0359-800761; 0722-669566

Email: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BASLWICK, JACK O.

Familia : o perspectivă creștină asupra căminului contemporan / Jack O. Balswick, Judith K. Balswick. -

Oradea : Casa Cărții, 2009

Bibliogr.

Index.

ISBN 978-973-8998-56-8

I. Bashwick, Judith K.

265.5

Traducerea: Tabita Gabor

Editarea: Anca Axente și Fidelia Stroie

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Adrian Mihocaș

Cu dragoste și cu apreciere,
părinților noștri care au murit în ultimul an,
lăsându-ne profund îndurerați prin absența lor,
dar îmbogățiți prin viețile lor exemplare

Agnes și Arvid Nelson
Frances și Orville Balswick

Cuprins

Ilustrații 9

Prefață 11

Partea întâi Perspective teologice și sociale asupra vieții de familie

Introducere

1. O bază teologică pentru relațiile de familie 17
2. Familia ca un sistem în dezvoltare 37

Partea a doua Căsătoria: temelia vieții de familie

Introducere

3. Alegerea partenerului: procesul găsirii partenerului ideal 59
4. Întemeierea unei căsătorii trainice: primii pași 73
5. Căsătoria creștină: un model pentru societatea modernă 84

Partea a treia Creșterea copiilor: extinderea vieții de familie

Introducere

6. Scopul creșterii copiilor: împuternicirea copiilor în vederea maturizării 101
7. Dezvoltarea copilului 120
8. Adolescența și vârsta de mijloc: surse ale stresului și ale conflictului 146
9. Familia în ultimii ani de viață 162

Partea a patra Sexualitatea: identitatea în viața de familie

Introducere

10. Schimbarea rolurilor de gen: influența asupra vieții de familie 183
11. Sexualitatea autentică 205

Partea a cincea Comunicarea: inima vieții de familie

Introducere

- 12. Exprimarea iubirii: obținerea intimității 237
- 13. Exprimarea mâniei: gestionarea conflictului 250

Partea a șasea Dinamica socială a vieții de familie

Introducere

- 14. Puterea și împuternicirea în familie 272
- 15. Stresul și durerea în familie 288
- 16. Divorțul și recăsătorirea 303

Partea a șaptea Viața de familie în societatea modernă

Introducere

- 17. Familia și problemele modernității: eroziunea legământului în societatea modernă 325
- 18. Crearea unui mediu pozitiv pentru viața de familie: societatea care sprijină familia 342

Bibliografie 359

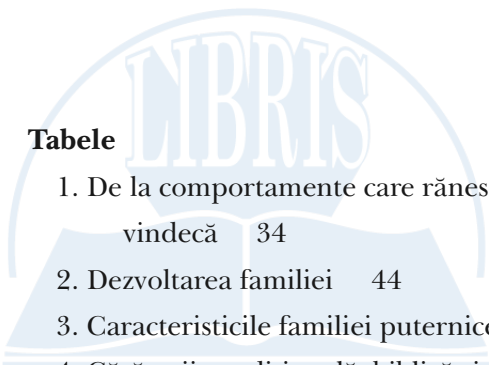
Index 371

Ilustrații

Figuri

1. O bază teologică pentru relațiile de familie 20
2. Tipuri de angajamente în relațiile de familie 24
3. Teoria sistemelor familiale 38
4. Nivelurile sistemelor sociale 39
5. Dezangajarea, diferențierea și împletirea 48
6. Adaptabilitatea și coeziunea în cadrul familiilor 50
7. Patru tipuri de relații de iubire 64
8. Teoria filtrului în alegerea partenerului de viață 66
9. Abordări privind alegerea partenerului 71
10. Stiluri parentale instrumentale 107
11. Stiluri parentale socio-emoționale 109
12. Creșterea copiilor din perspectivă creștină: împuternicire în vederea maturizării 116
13. Determinismul reciproc în teoria învățării sociale 126
14. Diferențele dintre comportamentul masculin și cel feminin 196
15. O explicație a sexualității umane 211
16. Stiluri de management al conflictului 261
17. O analiză a puterii familiale 279
18. Etape ale recuperării într-o criză familială 297
19. Rata anuală a divorțurilor 304
20. Cele patru dimensiuni ale vieții socioculturale 329
21. Structuri de sprijin 351
22. Complexitatea societății și viața de familie 353

Tabele

1. De la comportamente care rănesc la comportamente care vindecă 34
2. Dezvoltarea familiei 44
3. Caracteristicile familiei puternice și ale celei slabe 47
4. Căsătorii: tradițională, biblică și modernă 85
5. Teoriile majore ale dezvoltării copilului 122
6. Etapele majore ale dezvoltării cognitive după Piaget 131
7. Reguli pentru o luptă cinstită 255
8. Modele ale puterii familiale 278
9. Evenimente stresante 291
10. Impactul modernității asupra familiei: dileme și speranțe false 335
11. Crearea unui mediu familial pozitiv 345

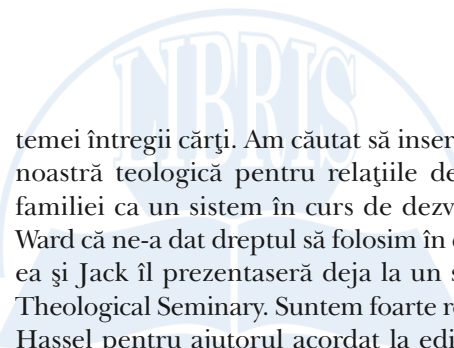

Prefață

Scopul cărții *Familia: o perspectivă creștină asupra căminului contemporan* este acela de a prezenta o viziune integratoare asupra vieții de familie contemporane, bazată pe studii socio-științifice, pe date clinice și pe adevăruri biblice. Am încercat să utilizăm cele mai autentice date socio-științifice despre viața de familie, deși ne-am străduit să evităm un stil împovăraător, menținând documentația la nivelul minim. Perspectiva biblică pe care am încorporat-o reflectă adevăruri teologice limpezi, regăsite în întreaga Scriptură, mai degrabă decât texte specifice doveditoare. Temele biblice cuprinzătoare ca *legământ*, *har*, *împuțernicire* și *intimitate* constituie temelia teologiei noastre aplicate la relațiile de familie.

Cartea este împărțită în șapte părți. În prima parte, „Perspective teologice și sociologice asupra vieții de familie”, prezentăm o teologie fundamentală a relațiilor de familie și o serie de perspective teoretice asupra familiei ca un sistem în curs de dezvoltare. Partea a doua, „Căsătoria: temelia vieții de familie”, este dedicată unor subiecte ca alegerea partenerului și întemeierea unei căsnicii creștine trainice. În partea a treia, „Creșterea copiilor: extinderea vieții de familie”, ne axăm pe dezvoltarea și pe educarea copiilor, pe tensiunea și pe încordarea în relațiile părinte / adolescent și pe familie în existența ei târzie. În partea a patra, „Sexualitatea: identitatea în viața de familie”, luăm în considerare definițiile variabile atribuite masculinității și feminității, implicațiile pe care aceste variații le au asupra vieții de familie și dimensiunile diferite ale creării noastre ca ființe sexuale. Partea a cincea, „Comunicarea: inima vieții de familie”, descrie expresia iubirii și a intimității, precum și expresia mâniei și a conflictului între membrii familiei. Partea a șasea, „Dinamica socială a vieții de familie”, pune în discuție câteva dintre ariile mai problematice ale vieții de familie: stresul, divorțul, părintele singur, recăsătorirea și familiile reconstituite. Partea a șasea, „Viața de familie în societatea modernă”, vizează efectele pe care le are societatea industrializată modernă asupra vieții de familie. În acest context, oferim câteva sugestii privitoare la modul în care pot fi schimbate structurile sociale pentru a se crea un mediu familial mai sănătos.

În loc să folosim o abordare fragmentară, dedicând fiecare capitol unui subiect unic, am încercat să facem din fiecare capitol o parte integrantă a

temei întregii cărți. Am căutat să inserăm în conținutul fiecărui capitol baza noastră teologică pentru relațiile de familie și viziunea noastră asupra familiei ca un sistem în curs de dezvoltare. Mulțumim lui Dawn McNeal Ward că ne-a dat dreptul să folosim în capitolele 17 și 18 un material pe care ea și Jack îl prezentaseră deja la un seminar în noiembrie 1984 la Fuller Theological Seminary. Suntem foarte recunoscători lui Jon Good și lui Gretta Hassel pentru ajutorul acordat la editare. Mulțumim în mod deosebit lui Georgia Kess și lui Jean Hedge pentru sprijinul acordat la redactare. Dorim, de asemenea, să îi mulțumim lui Ron Wheeler pentru realizarea desenelor și lui Ray Wiersma de la Baker Book House pentru conducerea editorială.

De vreme ce contribuțiile noastre la carte sunt aproximativ egale, am convenit ca numele noastre să apară în ordine alfabetică. Jack este sociolog de profesie, acumulând peste 30 de ani de experiență didactică, științifică și literară la nivel de universitate și de seminar. Terapeut pe probleme de cuplu și de familie timp de 25 de ani, Judy predă în prezent la nivel de universitate și de seminar de mai bine de 16 ani. Atât Jack cât și Judy au o pregătire postdoctorală în teologie și în studii biblice.

Cu toate că am încercat să armonizăm înțelegerea academică, teologică și clinică asupra familiei, interesul nostru pentru viața de familie nu este doar unul academic. Partea cea mai importantă a vieților noastre am trăit-o în contextul familiei și vocația noastră comună este aceea de a veni în sprijinul familiilor.

Amândoi ne socotim cât se poate de privilegiați că am fost crescuți și educați în cămine creștine care cultivă iubirea. Părinții ne-au dat pilde de iubire necondiționată; în căminele lor am găsit multă putere, mângâiere și siguranță.

Suntem căsătoriți de mai bine de 36 de ani. Avem o fiică, Jacque, căsătorită și un fiu adoptat corean, Joel. Am trăit în mod personal plăcerile și durerile emoționale, bucuriile și necazurile, stresul și exaltarea vieții de familie. Cu 22 de ani în urmă, iubitul nostru fiu în vârstă de zece ani, Jeff, a murit din cauza unui cancer osos. Încercarea de a face față durerii acelei pierderi a avut un impact puternic asupra noastră. Trei ani am trăit în familia extinsă într-un aranjament cu Jacque, cu soțul ei și cu cei doi nepoți ai noștri, Curtis și Jacob. Până nu demult, mama lui Judy, care era foarte înaintată în vârstă, a locuit împreună cu noi timp de nouă luni până când a încetat din viață la vârsta de 92 de ani. Am învățat multe și continuăm să învățăm pe măsură ce parcurgem fiecare etapă a vieții de familie. Vorbind deseori despre fragilitatea familiei nucleare izolate, trăim în prezent cu trei adulți single și învățăm despre beneficiile și despre valoarea unui astfel de cămin. Avem încrederea că ceea ce am învățat va aduce foloase cititorilor noștri.

Partea întâi

**PERSPECTIVE TEOLOGICE ȘI
SOCIALE ASUPRA VIETII
DE FAMILIE**

INTRODUCERE

Începem studiul nostru cu prezentarea perspectivelor teologice și sociale fundamentale asupra vieții de familie. În primul capitol vom prezenta teologia relațiilor de familie, bazată pe ceea ce Biblia afirmă despre Dumnezeu ca părinte în relația Lui cu copiii lui Israel și despre Cristos ca mire în relația Lui cu Biserica, mireasa Sa. Teologia recent vehiculată în legătură cu relațiile de familie pune accentul pe concepte ca legământ, har, împuternicire și intimitate.

În cel de-al doilea capitol ne vom familiariza cu două perspective sociologice. Perspectiva sistemică potrivit căreia familia este considerată o reuniune a unor părți care se interrelaționează se axează pe relațiile dintre membrii familiei. Perspectiva dezvoltării presupune focalizarea pe diferitele etape ale vieții de familie. Analizând aceste două perspective sociologice, vom descoperi câteva dintre trăsăturile de bază ale unei familii trainice și funcționale.

1

O bază teologică pentru relațiile de familie

Folosirea Scripturii la elaborarea unei teologii a familiei

Cum am putea folosi cel mai bine Scriptura pentru a afla intenția lui Dumnezeu pentru viața de familie în acest nou mileniu? Un mod obișnuit este acela de a extrage versetele-cheie din diferite pasaje biblice al căror subiect este familia. Aceste versete sunt aranjate apoi la fel cum cineva aranjează diferite flori pentru a forma un buchet încântător. De fapt, o astfel de utilizare a Scripturii ridică probleme atunci când creștinii obțin două buchete diferite de versete și nu cad de acord asupra a ceea ce Biblia are de spus referitor la viața de familie. Metoda aceasta de a selecta doar anumite versete care vorbesc despre familie poate fi comparată cu mineritul de suprafață. Ignorând contextul cultural și social, minerul de suprafață pătrunde năvalnic în vinele Scripturii, înlătură elementele nedorite și iese la iveală cu cele mai bune pepite ale adevărului. De prea multe ori căutarea adevărului spus de Dumnezeu despre familie se soldează cu un adevăr care se armonizează cu ideile preconceptuate ale minerului care brăzdează solul.

Pepitele proeminente între cele extrase în mod tipic sunt reglementările din Noul Testament în ce privește familia și relațiile domestice (de ex., Efeseni 5:22–6:9; Coloseni 3:18–4:1; 1 Timotei 2:8–15; 6:1–2; Tit 2:1–10; și 1 Petru 2:18–3:7). Expertul în Noul Testament, James Dunn, arată totuși cât de important este să se ia în considerare întregul context al pasajelor

biblice referitoare la viața de familie. Aceste pasaje indică preocuparea creștinilor din secolul I pentru ordine în cele trei relații domestice de bază: soț / soție, părinte / copil, stăpân / sclav. Dunn (1996, 62) arată că e o problemă atunci când textele Scripturii se citesc fără a lua în considerare contextul social, istoric și cultural din perioada scrierii. Deși motivul căutării unor reguli ferme pentru viața domestică este logic, „se ridică o problemă atunci când încercăm să transformăm codul familial în reguli atemporale care pot fi pur și simplu transpuse de-a lungul timpului în prezent, fără adunări și scăderi”. A face acest lucru înseamnă a accepta sclavia ca parte a voii lui Dumnezeu pentru viața de familie. Dunn ajunge la concluzia că o asemenea folosire a Scripturii este un abuz.

Kenneth Gangel (1977) a fost un scriitor creștin care a încercat să mute centrul atenției dincolo de pasajele biblice izolate. Strategia seriei sale de patru articole intitulate „Toward a Biblical Theology of Marriage and Family” [Spre o teologie biblică a căsătoriei și a familiei] era de a cita și comenta pe scurt referințe biblice relevante pentru înțelegerea scopului căsătoriei și al familiei. Aceasta includea rolurile diverșilor membri ai familiei, funcționarea familiei ca sistem social și chestiunile și problemele legate de viața de familie. Deși lucrarea sa este o sursă neprețuită de analiză sistematică a referințelor biblice relevante pentru familie, el nu a reușit să propună o teologie completă despre căsătorie și despre familie.

În cartea sa, *Spheres of Love: Toward a New Ethics of the Family* [Sfere ale iubirii: spre o nouă etică a familiei] (1994), Stephen Post vorbește despre o „teologie analogico-familială”. Aceasta este abordarea pe care o propunem în această carte, o teologie a relațiilor de familie care se bazează pe descrierile vechi- și nou-testamentare referitoare la un Dumnezeu în relație. Termenii în legătură cu familia utilizați pentru a descrie relația dintre Dumnezeu și copiii lui Israel și relația dintre Cristos, Mirele, și Biserica Sa, Mireasa, reprezintă modele adecvate pentru teologia relațiilor de familie.

Relația dintre Dumnezeu și copiii lui Israel este un model deosebit de eficient pentru elaborarea unei teologii a relațiilor de familie. Myron Chartier (1978) sugera că dacă acțiunile lui Dumnezeu față de Israel sunt luate ca model, exercitarea rolului de părinte se caracterizează prin atribute precum iubire, purtare de grijă, receptivitate, disciplinare, dăruire, respect, cunoaștere și iertare.

Încheierea unui legământ între Dumnezeu și națiunea lui Israel devine o parte importantă în elaborarea unei teologii a familiei. În cartea sa, *On Being Human* [Despre a fi uman], Ray Anderson (1982) utilizează acest concept al legământului în construirea unei antropologii teologice. Începând cu adevărul teologic că „umanitatea este determinată ca existență într-o relație de legământ cu Dumnezeu” (p. 37), Anderson aplică conceptul

legământului la relațiile dintre oameni, inclusiv la relațiile: soț / soție și părinte / copil. Anderson consideră asemenea relații de familie bazate pe legământ ca fiind „de ordin *secundar*, făcute posibile prin ordinul *primordial* al diferențierii dintre bărbat și femeie” (p. 52). Planul lui Dumnezeu de a crea bărbatul și femeia într-o relație de complementaritate servește scopului interdependenței și interacțiunii cooperante dintre oameni. Această noțiune este numită „cumanitate”.

Anderson și Dennis Guernsey (1985) elaborează conceptul de legământ ca o paradigmă a familiei într-o altă carte, *On Being Family* [Despre a fi o familie]. În această carte, autorii descriu legământul ca „o relație unilaterală stabilită de Dumnezeu cu poporul Său Israel, prin acțiuni concrete prin care a convocat persoane individuale și în final o întregă națiune într-o istorie a răspunsului” (p. 33). Aplicând conceptul de legământ la familie, ei accentuează calitatea necondițională a legământului: „Iubirea-legământ este cea care asigură fundamentul familiei. De aceea, familia înseamnă mult mai mult decât consangvinitate în cadrul căreia legăturile de sânge furnizează singura bază a apartenenței. Familia este locul unde ești iubit în mod necondiționat și unde poți să contezi pe această iubire chiar și atunci când nu o meriți” (p. 40).

Stuart McLean (1984), într-o lucrare intitulată *The Language of Covenant and a Theology of the Family* [Limbajul legământului și o teologie a familiei]), sugerează moduri în care legământul poate fi folosit în mod eficient ca metaforă pentru căsătorie și pentru relațiile de familie. Descriind componentele relaționale ale legământului, el face următoarele observații: (1) oamenii sunt ființe sociale și trăiesc în comunitate; (2) unitatea de bază a familiei și a legământului este diada; (3) persoanele care trăiesc în comunitate vor experimenta atât lupta și conflictul cât și armonia; (4) persoanele care trăiesc prin legământ trebuie să aibă disponibilitatea de a ierta și de a fi iertați de ceilalți; (5) persoanele care trăiesc prin legământ trebuie să accepte legătura lor față de ceilalți; (6) persoanele care trăiesc prin legământ vor accepta legea sub forma tiparelor și a ordinii în relații; și (7) persoanele care trăiesc prin legământ vor avea o conștiință temporală în timp ce vor păstra amintirea trecutului, vor trăi în prezent și vor anticipa viitorul (p. 4–32).

Suntem de acord că noțiunea de legământ este elementul fundamental și esențial în elaborarea unei teologii a familiei. Acesta fiind principalul punct de pornire, scopul acestui capitol este elaborarea unei teologii a relațiilor de familie. Ori de câte ori ne vom concentra asupra relațiilor de familie, ne vom confrunta cu întrebări sociale și teologice care vizează natura familiei mai degrabă decât structura ei.

Elementele unei teologii a relațiilor de familie

Propunem o teologie a relațiilor de familie care include patru etape succesive, dar neliniare: *legământul*, *harul*, *împuternicirea* și *intimitatea*. Sugerăm în continuare că relațiile de familie fie vor fi dinamice și se vor maturiza, fie vor fi statice și, în final, se vor stinge. Un asemenea model al relațiilor de familie este prezentat în Figura 1. Punctul logic de plecare al oricărei relații de familie este un angajament-legământ care are în centrul ei iubirea necondiționată. Din siguranța pe care o produce această iubire-legământ se dezvoltă harul. În această atmosferă de har, membrii familiei au libertatea de a se împuternici unul pe celălalt. Împuternicirea duce la posibilitatea intimității între membrii familiei. Intimitatea, apoi, conduce din nou la un grad mai mare de angajament-legământ.

Schimbarea succesivă este redată în Figura 1 printr-o spirală îndreptată spre interior pentru a reprezenta potențialul pe care îl au relațiile de familie de a crește înspre niveluri de legământ, de har, de împuternicire și de intimitate tot mai profunde. De exemplu, relația dintre părinte și

FIGURA 1 O bază teologică pentru relațiile de familie

